

Box 45184, 104 30 Stockholm
Telefon 010-788 50 00 • registrator@ivo.se
www.ivo.se • Org.nr 202100-6537

Rättsenheten
Ulrika Holfelt

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Ju.L6@regeringskansliet.se

Remissvar över delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter - Behov och föreslagna förändringar, SOU 2024:63

Ert dnr Ju2024/01778

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, tillstyrker utredningens förslag i huvudsak. IVO ser positivt på att möjligheten att utbyta information med andra myndigheter utökas men anser att behoven inte tillgodoses fullt ut. IVO lämnar följande synpunkter.

5 Det behövs en genomgripande reform

5.3 En generell sekretessbrytande bestämmelse

IVO instämmer i utredningens bedömning att en omvänd reglering med en huvudregel som innebär att det inte råder sekretess mellan myndigheter skulle underlätta för myndigheter att utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt. IVO skulle välkomna en utredning med ett sådant direktiv som utgångspunkt.

6 En ny generell sekretessbrytande bestämmelse

6.3 Den sekretessbrytande bestämmelsen ska införas i offentlighets- och sekretesslagen

IVO ser positivt på förslaget att införa en ny sekretessbrytande bestämmelse som är relativt generell och att den placeras i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Genom denna placering blir den lätt att hitta och kan förhoppningsvis förenkla myndigheters tillämpning. Det råder i nuläget svårigheter vid sekretessprövning inför utlämnande av uppgifter då sekretessbrytande bestämmelser och reglering av uppgiftsskyldighet återfinns spritt i olika lagstiftning. Detta gäller såväl vid begäran om uppgifter från andra som vid uppgiftsskyldighet och utlämnanden på eget initiativ.

6.5 Uppgiftslämnandet ska behövas

IVO finner att det föreslagna kriteriet att det förutsätts att en uppgift ”behövs” i visst syfte för att ett utlämnande ska få ske kan vålla tillämpningssvårigheter.

Bedömningssvårigheterna kan leda till att den föreslagna bestämmelsen får en oönskat restriktiv tillämpning. Såsom utredningen anför torde en myndighet inte begära ut uppgifter som den inte behöver. IVO ifrågasätter därmed om kriteriet är nödvändigt att ha med. Istället för formuleringen ”om det behövs för att” skulle ett alternativt förslag kunna vara ”om det syftar till att”.

Med nuvarande förslag är det IVO:s uppfattning att det är oklart om utlämnande får ske exempelvis i den situationen då den myndighet som begär uppgifterna inte på förhand kan bedöma om uppgifterna faktiskt kan komma att behövas. Eller när det finns alternativa utredningsåtgärder som kan ge förutsättningar att uppnå samma eller liknande resultat, om än inte med samma effektivitet. Fråga uppstår också om det är tillräckligt att en uppgift underlättar arbetet för den mottagande myndigheten.

Vidare bedömer IVO att det borde vara tillräckligt att den myndighet som på eget initiativ lämnar uppgifter till en annan myndighet gör bedömningen att en uppgift kan antas behövas hos den mottagande myndigheten för att utlämnande ska få ske.

6.8 För vilka syften ska sekretessgenombrott kunna ske?

6.8.1 Felaktiga utbetalningar

6.8.2 Brott och brottslig verksamhet

6.8.3 Fusk och regelöverträdelser

IVO befarar att den föreslagna bestämmelsens utformning av de syften som ska föreligga för att sekretessgenombrott ska kunna ske kan försvåra för IVO att utfå sådana uppgifter från andra myndigheter som behövs för att motverka oseriösa och kriminella aktörer inom vården och omsorgen. Detta kan ifrågasättas med hänsyn till IVO:s regeringsuppdrag på området.

Enligt IVO:s uppfattning är det otydligt om IVO omfattas av fler punkter i den föreslagna bestämmelsen än p. 5 handlägga ärenden, vilken saknar en tydlig koppling till syftet att särskilt förhindra, förebygga, upptäcka, utreda och ingripa mot fusk, felaktiga utbetalningar, regelöverträdelser och brottslighet. Det finns risk att IVO vid tillämpningen inte kommer att uppfattas som en myndighet som exempelvis motverkar brottslig verksamhet så länge myndigheten inte har ett tydligare uppdrag på området.

Regeringen har i januari 2024 gett IVO i uppdrag att förstärka arbetet mot oseriösa aktörer inom omsorgen, hälso- och sjukvården samt tandvården i syfte att motverka välfärdsbrottslighet. IVO har senare under året lämnat en hemställan med begäran om åtgärder som kan förstärka IVO:s befogenheter i detta arbete. IVO föreslår bl.a. att myndighetens uppdrag på området ska förtydligas på så sätt att det anges i myndighetens instruktion att IVO har i uppdrag att delta i arbetet mot oseriösa och kriminella aktörer inom vården och omsorgen tillsammans med brottsbekämpande myndigheter.

Mot bakgrund av det uppdrag som myndigheten har ålagts och myndighetens betydande roll i att motverka oseriösa och kriminella aktörer anser IVO att det är av stor vikt att det säkerställs att IVO kommer att omfattas av den föreslagna regleringen i dess helhet. Utökade möjligheter att utbyta information med andra

myndigheter är avgörande för att förstärka IVO:s möjligheter att utföra sitt uppdrag.

6.8.4 Handläggning av ärenden

IVO anser att p. 5 i den föreslagna bestämmelsen inte är ändamålsenligt formulerad. IVO förordar en något mer generell formulering som inte snävar in syftet till "handlägga ärenden" i författningsreglerad verksamhet.

IVO bedömer att avgränsningen av vad som är ett ärende är svår att göra i förhållande till all den verksamhet som pågår inom myndigheten. Vidare ser IVO behov av att kunna begära in uppgifter från andra myndigheter i sammanhang som inte är hänförliga till ärendehandläggning. Exempelvis behöver IVO inhämta uppgifter för att kunna göra riskanalyser inom IVO:s tillsynsområden. Sådana analyser utgör inte nödvändigtvis konkreta ärenden som avslutas med något beslut. Det framstår som tveksamt att den föreslagna bestämmelsen ger stöd för att lämna sekretesskyddade uppgifter till IVO för detta syfte.

Utredningen för ett resonemang om att det förslag till en ny sekretessbrytande bestämmelse som lämnades i departementspromemorian Utökat informationsutbyte, Ds 2022:13¹, inte är tillräckligt konkret för att ge hållpunkter för den intresseavvägning och bedömning som den utlämnande myndigheten ska göra. IVO finner att utredningens förslag till formulering inte ger mycket mer stöd för bedömningen, varför inskränkningen till handläggning av ärende är mer till nackdel än till fördel.

7 Sekretessgenombrott efter en avvägning mellan olika intressen

7.2 Överväganden och förslag

7.2.1 Det finns ett behov av en ventil

7.2.2 Utformningen av intresseavvägningen

IVO konstaterar liksom utredningen att den intresseavvägning som ska göras innan uppgifter lämnas ut kommer att utgöra en svårighet för de enskilda medarbetarna hos respektive myndighet. IVO finner det inte tillräckligt att bestämmelsen ska anses innebära en presumtion för utlämnande, att utbyte av uppgifter normalt sett ska ha företräde, när det samtidigt ställs krav på en mångfacetterad intresseavvägning som syftar till att kunna resultera i att utbyte inte ska ske.

Utredningen uppger dessutom att det finns ett icke försumbart utrymme för att avstå från utlämnande i enskilda fall. Det definieras inte tydligt vad som kan utgöra övervägande skäl. Vilka intressen som ska vägas in och vilken betydelse de ska tillmätas bör redovisas på ett mer klagörande sätt för att underlätta tillämpningen.

---

¹ Sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden hindrar inte att uppgift lämnas till en annan myndighet, om det behövs för att den mottagande myndigheten ska kunna fullgöra författningsreglerad verksamhet.

IVO anser att det av lagmotiven behöver framgå fler konkreta exempel på typ av uppgifter och situationer då intresseavvägningen ska kunna leda till bedömningen att övervägande skäl talar emot ett utlämnande. Det bör beskrivas hur avvägningen ska göras mellan uppgiftens grad av känslig karaktär i förhållande till det sekretesskydd som kan finnas hos den mottagande myndigheten respektive den mottagande myndighetens behov av uppgiften.

8 Den generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde

8.4 Sekretess inom hälso- och sjukvården m.m.

IVO anser att även sekretess inom hälso- och sjukvården borde omfattas av den sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde såvitt avser sekretess enligt 25 kap. 1, 3 och 8 §§ OSL.

IVO ser behov av att kunna inhämta uppgifter från andra myndigheter om aktörer inom området för att kunna bedriva en ändamålsenlig tillsyn. Möjligheten att inhämta uppgifter utgör också en förutsättning för att IVO ska kunna genomföra ändamålsenliga analyser. IVO behöver i sin tur kunna informera andra myndigheter om företeelser som bör beivras av relevant myndighet. Likaså bör berörda aktörer inom hälso- och sjukvården kunna informera relevant myndighet om oegentligheter de själva upptäcker så att erforderliga åtgärder kan vidtas.

Såsom utredningen har redovisat i betänkandet är det IVO:s uppfattning att välfärdsbrottlighet förekommer i ökande omfattning även inom hälso- och sjukvården. Detta stöds bl.a. av Polismyndighetens rapport Myndighetsgemensam lägesbild organiserad brottslighet 2023, A215.519/2023, s. 7f. Det finns därför ett starkt behov av att myndigheter ges möjlighet att utbyta information inom detta område.

IVO:s tillsyn inom hälso- och sjukvården har till syfte att se till att vården är säker och av god kvalitet. IVO kan behöva hämta in eller lämna uppgifter för att trygga säkerheten för patienter. Det föreliggande förslaget att undanta hälso- och sjukvårdssekretessen från den sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde får till följd att den sekretess som ska skydda patienterna i praktiken istället skyddar de oseriösa aktörerna. Genom tillsynen kan IVO förhindra fortsatt fusk, bedrägerier o. dyl. genom att exempelvis förbjuda fortsatt verksamhet eller ansöka om återkallelse av legitimation för hälso- och sjukvårdspersonal.

För att effektivt motverka välfärdsbrottslighet måste uppgifter också kunna lämnas vidare till andra myndigheter. Som exempel kan nämnas att IVO vid tillsyn av hälso- och sjukvårdsaktörer kan finna uppgifter som ger myndigheten anledning att anta att omständigheter som uppges i läkarintyg inte är korrekta och att läkarintyg utfärdas som ger patienter möjlighet att erhålla ersättning på felaktiga grunder. Hälso- och sjukvårdssekretessen medför hinder för IVO att dela relevant information av detta slag med bl.a. Försäkringskassan. Ett annat exempel är att IVO vid granskning av patientjournaler kan se uppgifter som ger myndigheten anledning att misstänka att estetiska kirurgiska ingrepp felaktigt dokumenteras som

hälso- och sjukvård, i syfte att ingreppen ska vara skattebefriade. Hälso- och sjukvårdssekretessen hindrar i dessa fall att IVO delar relevant information med t.ex. Skatteverket.

IVO ser ett starkt behov av att kunna inhämta hälsodata för att genomföra fullständiga analyser. IVO har sedan 2021 fått i uppdrag av regeringen att utveckla datadrivna analysmodeller för att effektivisera tillsynen och tillståndsprövningen. IVO har även vid vissa utredningar och tillsynsprojekt behov av data som andra myndigheter förfogar över. Sådan data omfattar uppgifter om enskildas hälsa samt deras interaktion med vård och omsorg. Utredningens förslag löser inte IVO:s behov. Om presenterat förslag genomförs är det av vikt att IVO:s möjlighet att få tillgång till andra myndigheters data rörande vård beaktas och regleras i särskild ordning i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

12 Konsekvenser

12.3 Ekonomiska konsekvenser

12.3.2 Statliga myndigheter

IVO är av uppfattningen att den föreslagna regleringen kommer att medföra ökade kostnader för statliga myndigheter. Med en utökad möjlighet att utbyta information mellan myndigheter kommer IVO:s verksamhet att behöva förstärkas ytterligare. Detta gäller såväl den praktiska hanteringen i samband med utlämnanden till andra myndigheter som IVO:s tillsyns- och tillståndsverksamhet i övrigt. Med ökat inflöde av relevanta uppgifter följer ökade insatser inom tillsyn och tillståndsprövning, fler beslut om t.ex. återkallelser och förbud, och i förlängningen även fler domstolsprocesser. I ett inledande skede behöver också medarbetare utbildas i fråga om tillämpningen av den nya sekretessbrytande bestämmelsen.

Beslut i detta ärende har fattats av vikarierande generaldirektören Tommy Hansen. I den slutliga handläggningen har ställföreträdande avdelningschefen Anna Karin Nyqvist, interim avdelningschefen Fredrik Lennartsson, tillförordnade avdelningschefen Anna Bennet-Bark, ställföreträdande chefsjuristen Anders Granberg och enhetschefen Helene Klackenbergr Ingraog deltagit. Juristen Ulrika Holfelt har varit föredragande.

Beslutet har godkänts elektroniskt den 11 december 2024.